

Oktatási Hivatal

A 2007/2008. tanévi
Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny
első (iskolai) fordulójának feladatlapja

INFORMATIKÁBÓL I. (alkalmazói) kategóriában

Munkaidő: 180 perc
Elérhető pontszám: 200 pont

ÚTMUTATÓ

A munka megkezdése előtt nyomtatott nagybetűvel ki kell tölteni az alábbi adatlapot!

A versenymunkákat a szaktanár (szaktanári munkaközösség) értékeli központi javítási útmutató alapján. Továbbküldhetők a **legalább 40 pontra** értékelt versenymunkák.

ADATLAP

A versenyző neve: ..... oszt.: .....
Az iskola neve: .....
Az iskola címe: ..... irsz. .... város
..... utca ..... hsz.
Megye: .....
A felkészítő tanár(ok) neve: .....
.....

Húzd alá, hogy mely programcsomaggal akarsz dolgozni IBM PC gépen, ha bejutsz a 2. fordulóba!

OfficeXP / Windows
Office2003 / Windows

OpenOffice.org 1.1 / Windows
OpenOffice.org 1.1 /Linux

Iskolai pontszám:

1. feladat	2. feladat	3. feladat	4. feladat	5. feladat	6. feladat	7. feladat	Összesen

.....
javító tanár

Ezt az A/3-as borítólapot, valamint a kitöltött iskolai összesítő lap nyomtatott változatát aláírva és lepecsételve, zárt borítékban **postára** kell adnia az iskolának legkésőbb **2007. december 13-án (csütörtökön) az Oktatási Hivatal címére (1054 Budapest, Báthory u. 10., 514. szoba)**. A határidő betartását a postabélyegző igazolja.

A továbbküldési ponthatárt elért versenymunkákat **elektronikus úton** kell továbbítania az iskolának az útmutatóban megadott módon. **Az elektronikus továbbítás határideje: 2007. december 13. (csütörtök)**. A határidő betartását az e-mail küldés dátuma igazolja.

A határidő után továbbított versenymunkákat, illetve az OKTV jelentkezők között nem szereplő tanulók versenymunkáit a tantárgyi bizottságok nem bírálják el.

Alapbeállítások: ahol a feladat szövege nem mond mást, ott a lapméret A4, a margók egységesen 3 cm-esek, a betűméret 12 pontos, a betűtípus Times New Roman. Nem minden részfeladatot írunk le a feladatszövegben, többet fel kell ismerni a mellékelt dokumentumok alapján!

1. feladat: Kastélykép (25 pont)

Az itt látható minta alapján készítsd el a `kastely.bmp` képet!

Próbáld minél tökéletesebben lemásolni az ábrát!

Ügyelj a következőkre:

- A kép 600 képpont széles és 315 képpont magas, fehér háttérrel.
- A fekete színnel megrajzolt ábra teljesen kitölti a rendelkezésre álló területet, vagyis a határvonalak (falak és tető) mellett nincs üres hely a képen.
- Az oszlopok azonos magasságúak, a rajta található csíkok azonos méretűek, és azonos helyen találhatóak.
- Az ablakok közül az alsók magasabbak, mint a felsők.
- Az ablakok belsejében vékony függőleges és vízszintes vonal jelzi a belső ablakkeretet.
- Az oszlopok tetején egy ellipszis található. Ezen nyugszik a csarnok teteje (fekete háromszög), amelyben egy fehér háromszög is található.

2. feladat: Kastélyok leírása (60 pont)

Készítsd el 4 magyar kastély leírását a mintának megfelelő (`kastely.doc`) négyoldalas dokumentumot a `kastely.txt` forrásszöveg alapján!

Az egyes lapokat vékony barna szegély vegye körbe, a páratlan oldalakon jobbra, a párosakon balra legyen az oldalszámolás, a margón 1 cm-re túlnyúlóan! A középre igazított főcím 24 pontos árnyékolt betűvel, 6 pontos ritkítással készüljön; előtte 12, utána 18 pontos térközzel! Az alcímeket (az egyes kastélyok neve és települése) 16 pontos, körvonalas betűvel kell írni, előtte és utána is 12 pontos térközzel! A többi sorkizárt bekezdés első sora 0.5 cm-es behúzással készüljön, utánuk 6 pontos térköz legyen! A szövegben automatikus elválasztást kell alkalmazni! A főcímre, az alcímekre és a normál szövegre stílusokat kell definiálni (főcím, alcím, normál)!

Az első feladatban elkészített `kastely.bmp` állományt (ha nem tudad elkészíteni, akkor a `minta.bmp`-t) 90%-os fényerővel, 3*11 cm-es méretben a főcím mögé kell elhelyezni!

A képek (megtalálhatók a kapott nyersanyagban) a szövegbe illesztve jobbra igazítva szerepeljenek, a szélessége mindegyiknek 8 cm legyen (a képarányokat meg kell tartani)! A két építészeti szakszót (tympanon, portikusz) mindenhol dőlt betűvel kell szedni! A forrásszövegben szereplő arab számmal írt évszázadokat (17-20. század) római számokra kell cserélni! A forrásszövegben a vesszők előtt szerepelnek szóközők, ezt át kell alakítani úgy, hogy a vessző előtt ne legyen, utána pedig legyen szóköző!

Az első két oldal aljára lábjegyzetet kell tenni (`kastely_szó.txt`-ben található), de a lábjegyzetre hivatkozást el kell rejtteni! A lábjegyzet háttere halványsárga legyen, sötétebb sárga vonallal keretezve! A lábjegyzetet mindkét margóig kiejő sárgás-barnás vonal válassza el a normál szövegtől!

A dokumentum végére a lábjegyzet elválasztó vonallal megegyező vonal válassza el az utolsó kastély leírástól a versrészletet (Radnóti.txt-ben található)! A vonal előtt és mögött ugyanakkora térközt kell beállítani úgy, hogy a versrészlet körülbelül az oldal aljáig érjen! A részletet dőlt betűvel középre kell igazítani, a margói 3 cm-mel beljebb legyenek, halványsárga háttere legyen, dupla hullámos vörös (RGB=50,0,0) vonallal körbevéve!

3. feladat: Kastélyok táblázata (28 pont)

Készítsd el a XVII. századi magyar kastélyokat tartalmazó táblázatot (kastély17.doc) a kastélytáblázat.doc állomány alapján! A nyersanyagban sokkal több kastély szerepel, a megoldásba csak a XVII. században (is) épültek kerülhetnek!

Magyar Kastélyok

Község neve	Megye neve	Kastély neve	Építési század
Bencel	Nógrád	Balog-Szécsényi kastély	XVII.
Bonyhás	Borsod	Kalocsi kastély	XVII.
Börcsök	Kis-Kürtül	Börcsök-kastély (szecessziós)	XVII.
Boncháló	Kölköz	Bánffy-kastély (barokk)	XVI-XVII. XVIII.

A dokumentum legyen fekvő, 1,5 cm-es margókkal alul és felül, 2,5 cm-es margókkal bal- és jobboldalt!

Az élőfejen Verdana betűtípust használj, itt legyen a 24 pontos piros színű, 150%-os torzítású főcím, utána 12 pontos térközzel; valamint a táblázatok kék színű fejsora! A táblázat (a fejsor és a többi sor is) mindenhol legyen halványárgás háttérű, 0,15 cm-es cellamargókkal, 0,1 cm-es cellatávolsággal! A fejsor és a táblázat normál sorai között legfeljebb 1 pontos térköz lehet! A külső szegély mindenhol legyen vastagabb a cellaszegélyeknél! A táblázat oszlopszélességeit úgy kell megválasztani, hogy a táblázatban sehol se legyen sortörés! A táblázat legyen középre igazítva!

4. feladat: Körlevél (27 pont)

Készíts körlevelet (körlevél.doc) egyes kastélyok rövid ismertetésére! A körlevél alapidokumentuma a körlevél_alap.doc, az adatforrás a körlevél_adatok.doc legyen! Mindehhez nyersanyagot a körlevél_adatok.doc állományban és mellette található képfájlokban találsz.

Az adatokat első lépésként át kell alakítani olyan formátumra, hogy a körlevélkészítéshez adatforrásként használhassuk (a képeket is ide kell beilleszteni, úgy, hogy a szélességük 3 cm legyen)! Ami közös minden ismertetőben, azt ne tegyük be az adatforrásba!

Az alapidokumentum legyen A6-os álló dokumentum, 1,5 cm-es margókkal, függőlegesen középre igazítva! A kastélyok neve legyen sötétkék, a többi szövegnél nagyobb méretű, vastagon szedett! Minden cellát függőlegesen középre kell igazítani, a képeket vízszintesen is, a táblázat pontosan 11 cm széles legyen! A szövegek előtt és mögött 3 pontos térköz legyen!

Az alapidokumentumot úgy kell elkészíteni, hogy a 0 Ft-os jegyárú kastélyok a körlevél generálásakor (Egyesítés új dokumentumba funkcióval) nem kerüljenek be a dokumentumba!

De la Motte-kastély	Felnőtt belépőjegy: 300 Ft
	Megjegyzés: A kastély ma szállodaként működik, néhány terme múzeumként látogatható.
	Cím: Noszvaj, Dobó u. 10.
	Telefon: 36/463-017

5. feladat: Kastélytáblázat (31 pont)

A kastélytáblázat.doc dokumentum alapján készítsd el a kastély.xls munkafüzetet, és benne a községek munkalapot!

A táblázat az A-D oszlopba, a fejléce a 3. sorba kerüljön, a táblázat címsorát (fejlécét, itt A3:D3) sötétkék cellákban 14 pontos, félkövér, világostürkiz színű, az adatrészt pedig vilá-

gösszárga cellákban, 10 pontos Arial típusú betűvel töltsd ki! A fejléc celláinak méretét úgy állítsd be, hogy a `községek.jpg` képen látható módon, „kényelmesen” elférjenek! A táblázatot vastag, türkizkék szegéllyel keretezd be, és ugyanilyennel válaszd el a fejléct az adatoktól! Rögzítsd a táblázat fejlécét!

	A	B	C	D
1	as	Aszód		
2				
3	Község neve	Megye neve	Kastély neve	Építési század
4	Abony	Pest	Vigyázó-kastély (klasszicista)	XIX.
5	Acsa	Pest	Prónay-kastély (barokk)	XVIII.
6	Alcsút	Fejér	Habsburg főhercegi kastély	XIX.
7	Alsódabas	Pest		XIX.
8	Alsópetény	Nógrád	Andreanszky-kiskastély	XIX.
9	Alsópetény	Nógrád	Prónay-kiskastély	XIX.
10	Alsósztrégova	Nógrád	Madách-várkastély	... XVIII.
11	Aranyosmeggyes	Szatmár	Várkastély	XVIII. XIX.
12	Aszód	Pest	Podmaniczky-kastély (barokk)	XVIII.
13	Aszód	Pest	Podmaniczky (2) kastély	XVIII.
14	Bajna	Esztergom	Sándor-Metternich-kastély (barokk)	XVIII.
15	Bercel	Nógrád	Balog-Schönaigner kastély	XVII.
16	Bercel	Nógrád	Kállai-kastély (romantikus)	XIX.
17	Beregszász	Bereg	Rákóczi-kastély	XVII.
18	Beregvár	Bereg	Schönborn-kastély	XIX.

A kastélyokkal rendelkező községek közötti gyors eligazodást a következő módon segítjük elő: ha az A1 cellába beírjuk egy község nevének első néhány betűjét, akkor a táblázat az A1 és a B1 cella színezésével jelezzé, hogy a megadott karaktersorozat egyértelműen azonosítja-e a táblázatban szereplő valamely községet! A következőket várjuk:

- ha nincs a megadott karaktersorozattal kezdődő község: piros cellában világosszárga betűk;
- ha több ilyen is van: sárga alapon piros betűk;
- ha pontosan egy ilyen község van: zöld betűk;
- üres cella esetén maradjon az eredeti cellaszín!

Elvárjuk azt is, hogy egyértelmű azonosítás esetén a B1 cellában jelenjen meg a község eredeti (teljes) neve, mégpedig pontosan abban a formában, ahogyan az A oszlopban szerepel (pl. kis- és nagybetűkre helyesen).

Feladatunkat nehezíti, hogy a községek között vannak olyanok, amelyek közül az egyiknek a neve teljes egészében tartalmazza a másikat (pl. Egervár – Eger). Ilyen esetben azt várjuk a táblázattól, hogy azt is fogadja el, ha a rövidebb nevet pontosan beírtuk (zöld betűk), és a hosszabb nevet csak (legalább) egy további helyes karakter esetén azonosítsa. Példaként: ha A1-be a „bük” karaktersorozatot írjuk, akkor B1-ben jelenjen meg Bük neve, míg Bükkösdhöz csak legalább négy karakter beírásával juthatunk („bükk”).

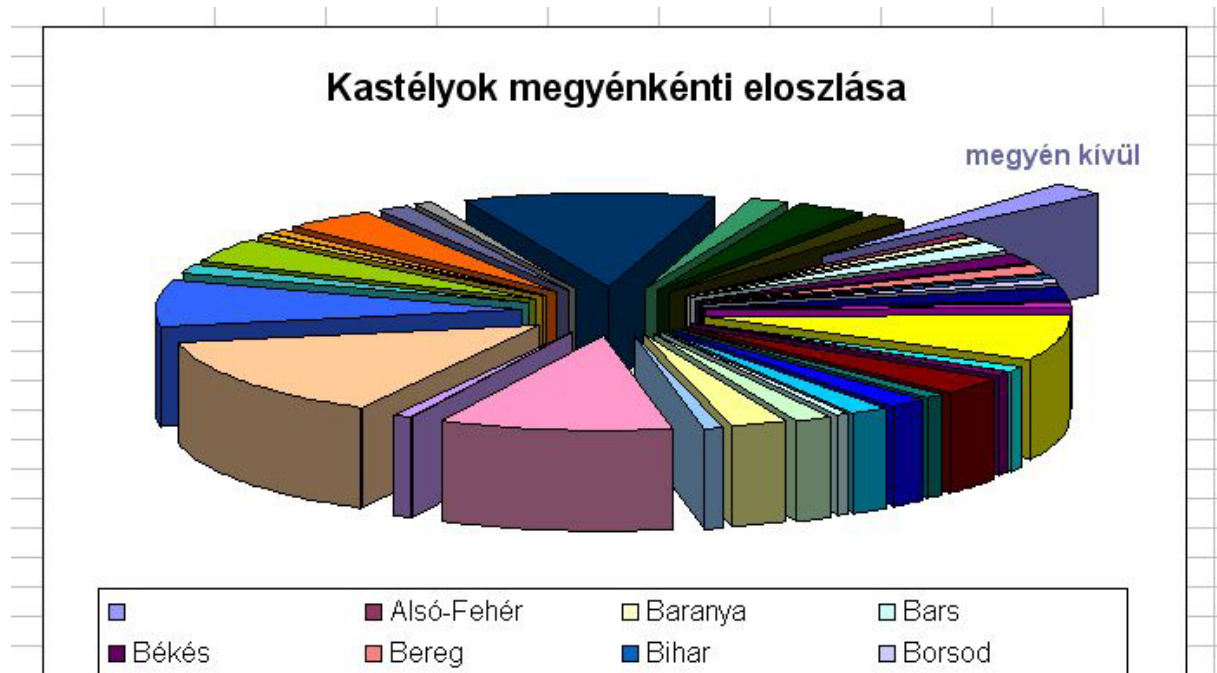
További elvárás, hogy ha B1-be kerül egy község neve, akkor az abban a községben található összes kastély adatai zöld alapon sárga karakterekkel jelenjenek meg.

Ennek a feladatnak a megoldásához felhasználható kastélyonként egy segédcella (az E oszlopban), de a megoldásnak olyannak kell lennie, hogy ha bármely kiinduló adat változik, akkor a táblázat továbbra is az eredeti elvárásoknak megfelelően működjön!

6. feladat: Megyék (11 pont)

Hozd létre a `kastély.xls` munkafüzetben a `megyék` munkalapot, ebben pedig azt a táblázatot, amely a kastélyok megyék szerinti gyakoriságát mutatja! A megyék betűrendes névsorának az A oszlopba írásakor – de csak itt! – eltekintünk attól, hogy a községek munkalapon szereplő megyék változását automatikusan kövessük. Figyelj arra, hogy minden ott felsorolt megye pontosan egyszer szerepeljen, és gondolj a megyén kívüli kastélyokra is! A B oszlopban, immár függvények segítségével határozd meg a kastélyok megyék szerinti gyakoriságát! Szemléltesd az eredményt ezen a munkalapon egy robbantott tortadiagram

segítségével; mintaként használd a `megyék.jpg` képet! A megyén kívüli kastélyokat ábrázoló „tortaszeletet” emeld ki, és a diagramot fordítsd el az ábrának megfelelően! A kiemelt szelet mellé, hasonló színnel, félkövér betűkkel írd a „megyén kívül” szöveget! A diagramcímet és a jelmagyarázatot is az ábra szerint formázd! (A jelmagyarázat természetesen az ábrán láthatónál bővebb, hiszen minden megyét tartalmaz.)

7. feladat: Esküvő (18 pont)

A cenki kastélyban rendezvényszervezéssel is foglalkoznak. Tímea és Roland ide tervezi az esküvőjét. A vendégek nyilvántartását táblázatkezelővel végzik. A `meghivottak.txt` szöveges állomány a következő adatokat tartalmazza:

- Az első oszlopban a meghívottak monogramja; az egy családhoz tartozók közvetlenül egymás után szerepelnek.
- A második oszlop azt mutatja, hogy kap-e az illető meghívót. Az egyazon családhoz tartozóknak közös meghívót küldenek, amit a családból a listában elsőként szereplő személynek címeznek. Ezt az ő sorában szereplő „igen” jelöli, míg a (közvetlenül utána következő) többi családtagnak nem küldenek külön meghívót, ezért ezekben a sorokban ez a rovat üresen marad. A `meghivottak.txt` fájlból látható, hogy az első két személy kap egy közös meghívót, az utánuk következő négy egy másikat s. í. t.
- A harmadik oszlop arra utal, hogy ki a meghívó személy: Tímea, Roland, vagy pedig közös vendégről van-e szó (T/R/K).
- A negyedik oszlop a meghívott visszajelzését tartalmazza: tud-e jönni vagy sem (I/N).

Hozd létre a `kastély.xls` munkafüzetben az `esküvő` munkalapot! Olvasd be az adatokat; mintaként használd az `esküvő.jpg` képet! Az ábra szerinti D3 cellába olyan függvényt írd, amely a D4:D302 cellába másolást követően:

- minden olyan cellában, ami „igen” mellett van, az illető család létszámát adja,
- a többi cellában pedig üres szöveget szolgáltat!

A C1, az E1 és az F1 cellába írd olyan függvényeket, amelyek a minta szerint rendre az

- „Összesen ... meghívót küldtek ki”; a
- „Tímea ... vendéget hívott meg, míg Roland ... vendéget, a közös meghívottak száma pedig ...”; illetve az
- „Összesen ... vendég jelezte érkezését, így Tímeának ... vendége lesz, Rolandnak

..., a közös vendégek száma pedig ...”

teljes mondatokban megfogalmazott cellatartalmat adják! Minden képletnek a kiindulási adatok megváltozása esetén értelemszerűen az aktuális értékeket kell szolgáltatnia. A munkalapon kövesd a minta szerinti formázásokat! A hosszú mondatok miatt légy tekintettel a sortörésekre is!

	A	B	C	D	E	F
1			Összesen $\sum$ meghívót küldtek ki		Tímea $\sum$ vendéget hívott meg, míg Roland $\sum$ vendéget, a közös meghívottak száma pedig $\sum$	Összesen $\sum$ vendég jelezte érkezését, így Tímeának $\sum$ vendége lesz, Rolandnak $\sum$ a közös vendégek száma pedig $\sum$
2	Sorszám	Név	Meghívó kell/nem kell (Igen/-)	Hányan vannak ebben a családban?	Kinek a vendége? (T/R/K)	Jön/Nem jön (I/N)
15	13	U. S.	igen	3	T	I
16	14	I. E.			T	I
17	15	G. J.			T	I
18	16	G. D.	igen	3	R	I
19	17	V. Y.			R	I
20	18	T. C.			R	I
21	19	S. N.	igen	2	R	I
22	20	Z. C.			R	I
23	21	E. E.	igen	1	T	I
24	22	O. G.	igen	7	T	I
25	23	Q. H.			T	I
26	24	C. I.			T	N

Összpontszám: 200 pont, beküldési határ: 40 pont

Magyar kastélyok

Eszterházy-kastély, Csákvár

A magyar kastélyok sorában a legnagyobbak és legjelentősebbek közé tartozik az egykori Esterházy-kastély. A csákvári uradalmat a család grófi ága 1629-ben Túróc megyei birtokaiért szerezte meg, akik lényegében két nemzedék során hozták létre, illetve formálták át kastélyukat és az ahhoz csatlakozó parkot.

Az első urasági házat Csákváron 1760-65-ben valószínűleg Fellner Jakab, az Esterházy uradalom építésze emelte. Az építtető, gróf Esterházy Miklós nem állandó lakhelyül szánta, ő Tatát szemelte ki tartózkodásra. Fiatalabbik fia, János azonban már Csákváron telepedett le, és 1778-ban megindította az új kastély építését. A reprezentatív épület sűrű lombok közül, hirtelen tűnik az érkező elé. Rácskerítéssel elzárt díszudvara fejedelmien előkelő, mégis rendkívül egyszerű. A díszudvar tágas terét két vörösmárvány, ónfejes Neptun-kút töri meg. A háttérben vörösmárvány lépcső vezet fel a *tympanon*nal lezárt, dór oszlopcsarnokhoz, amely jelzi a főbejáratot és a kocsifelhajtót.

Egy 1800-as leltárból tudjuk, miként használták akkor a barokk épület helyiségeit. A főszárny földszintje három részre oszlott: középen két közös használatú terem, vagyis az előcsarnok és az ebédlő volt. A barokk hagyomány női és férfiszobákat elkülönítő szellemében ezektől jobbra a grófné, balra a gróf lakosztálya helyezkedett el. Az emeleten kapott helyet a korabeli társasági élet egyik fontos szórakozásának színtere, a biliárdszoba, valamint a grófi pár három gyermekének lakosztálya. Az alaksorban csempézett fürdőszobát is létesítettek.

A főépülethez később harmonikusan csatlakozó oldalszárnyakban kápolna és színház is helyet kapott. Bejáratuk szintén *tympanonos*, dór oszlopcsarnok mögül nyílik. A tágas kastélyban tulajdonosaik hatalmas könyvtárat, képtárat, vadásztermet, lovasiskolát is berendeztek. A termeket az uradalom birtokrészeiről Gesztes-, Majk-, Ászár- stb. szalonnak nevezték el. János gróf halála után fia és örököse, Miklós felújíttatta a meglévő szárnyakat és új épületrészeket csatolt hozzá. Az udvari homlokzatra dór *portikusz*, a kerti homlokzatra monumentálisabb, sáslevél-fejezetes oszlopokból összeállított, attikás *portikusz* került, ballusztráddal koronázva. Ezen helyzeték el a család címerét. A klasszicista átépítés az épület helyiségeit is érintette. A már közös grófi hálószoba a szárny jobb oldalán helyezkedett el, az öt gyermekszoba a földszinten és az emeleten kapott helyet. A fontosabb termeket igényes falfestmény díszítette.

Miklós gróftól a csákvári kastélyt és uradalmat a legkisebb fiú, Móric örökölte, aki elődeivel szemben aktív politikusi pályát futott be. 1890-től fia, Móric Miklós, majd 1900-tól Ester-

* A kastély szó értelmezése $\Rightarrow$ A kastély általában előkelő, jómódú személyek szabadon álló, palotaszerű székhelye, főurak, földesurak fényűző várszerű lakóhelye birtokukon. A kastélytól eltér a kúria, amely kastélyszerű, de kisebb igényű lakóház, főként a középnemesség lakóhelye volt.

házy Móric János birtokolta. Ő mellett, hogy az uradalmat agilisán vezette, komoly politikai ambíciókat is táplált. 1917-ben rövid ideig miniszterelnök, majd népjóléti és munkaügyi miniszter. Egyébként jó kapcsolatot tartottak fenn a környék birtokosaival, a Meránokkal, Czirákyakkal és az ország vezetői is rendszeresen részt vettek a vértesi vadászatokon. Móricnak három gyermeke született, Marcell, Mátyás és Mónika. Unokái Esterházy Péter író és Esterházy Márton labdarúgó. A család 1944-ig lakta a kastélyt, majd menekülniük kellett, s a család egy része Ausztriában telepedett le. Amióta falu újra felvette velük a kapcsolatot, szívesen látogatnak vissza a család régi lakhelyére, rendezvényekre. Természetesen, mivel a kastély állami tulajdonban van és nem leidegeníthető, a család nem számít az épületre, mint lehetséges lakhely.

A II. világháború után Csákvár sem kerülhette el a magyar kastélyorsót. 1944-ben súlyosan megrongálódott, utána berendezését a környék lakossága széthordta. Állaga hamarosan nagyon leromlott. Felújítása 1952-től kezdődően több éven keresztül folyt. A felújítások során az épület külsejét régi formájában állították helyre, de belsejében mindent átalakítottak. Az egykori istállót ebédlővé építették át, s a kastélyban TBC szanatóriumot hoztak létre. Az eredeti felszerelését vesztett, belsejében radikálisan átalakított kastély 1960 óta műemléki védetség alatt állt.

Cziráky-kastély, Lovasberény

A tudományt és művelődést támogató, kiváló gazdálkodást folytató Cziráky család Fejér megye egyik legszebb kastélyát varázsolta az ősi, Buzlayak idejéből származó udvarház helyére. A falu nyugati szélén (Székesfehérvár felől érkezve az út bal oldalán) álló kastély oromzatán a Cziráky- és az Illésházy-címer látható. A gazdagon díszített, jón oszloprend mögött nyíló bejárata a tágas előcsarnokba vezet, felette az emeleten díszterem található, dekoratív falfestéssel. A *portikusz* alatt mitológiai domborművek láthatóak.

Az épület mai formája az 1700-as évek közepétől több periódusban alakult ki. Az U alakú, egyemeletes főépület 1804-10 között a székesfehérvári Rieder Jakab tervei alapján klasszicista stílusban épült fel. A két oldalszárny ma is őrzi apja, Rieder János keze nyomát 1763-67-ből. Az utolsó átalakítás a XIX. század közepén történt, és Ybl Miklós nevéhez fűződik. Ekkor az udvari szárnyakat és a hátsó sarokpavilonokat építették át, és korszerű technikai megoldásokkal látták el. Az átalakításoknak köszönhetően a kastély a XX. században is kielégítette az igényeket. Az ekkor kialakult, kitűnő akusztikájú belső udvar ma hangversenyek, zenés előadások színhelye, termeiben pedig időszakos kiállításokat rendeznek. A kastély 1945 után bekövetkező pusztulását elsősorban a gondatlanság és az elhanyagoltság okozta. A pompás adottságú épület felújítását és méltó hasznosítását a Cziráky-kastély Műemléki Alapítvány vállalta.

* A kastély szó eredete ⇒ A kastély kifejezésünk valószínűleg a castellum szóból származik, amely kicsi római tábor jelent. A castellum a castrum szó kicsinyített alakja.

Brunszvik-kastély, Martonvásár

A martonvásári birtokot Brunszvik Antal 1758-tól bérelte, végleges tulajdonába 1770-ben került Moson vármegyei birtokáért cserébe. A grófi család martonvásári kastélyának felépítése ifjabb Brunszvik Antal nevéhez fűződik. Brunszvik – a Beniczkyek már korábban itt álló kúriájának helyén – 1784-85-ben építtette fel új rezidenciáját barokk stílusban. Ekkor kezdtek el az angolpark létrehozását is az épület körül, mely azóta Magyarország egyik legszebb tájképi kertjévé vált.

A kastély első átalakítása az 1820-as évek második felére tehető. Ekkor építettek emeletet az addig földszintes épületre, és a homlokzatokat klasszicista stílusúvá formálták át. Brunszvik Ferenc gróf értékes képgyűjteménye számára 1830 körül készült el a különálló képtárépület. A következő átépítés 1870 táján történt, ekkor Brunszvik Géza neogót stílusban alakíttatta át a kastélyt és a képtárat.

A haladó szellemű grófi családnál élénk társadalmi élet folyt, Ludwig van Beethoven több alkalommal járt vendégségben Martonvásáron. Rajta kívül Erkel Ferenc, Mosonyi Mihály és Liszt Ferenc is élvezte a család vendégszeretét a kastélyban. Beethoven több alkalommal vendégeskedett itt a múlt század első éveiben. Egyes vélemények szerint itt fejezte be a barátjának, Brunszvik Ferencnek dedikált híres *Appassionata*-szonátát. A gróf nővérei Teréz, és Jozefin a zeneköltő tehetséges tanítványai voltak. Levelek egész sora tanúskodik arról a szenvedélyes szerelemlről, mely Beethovent az „Egyedüli Kedves”-hez, Brunszvik Jozefinhoz fűzte.

A kastély-parkban a szigeten állították fel a zeneköltő halálának 100. évfordulóján Pásztor János: Beethoven szobrát.

A Brunszvik grófok 1893-ban eladták a birtokukat Habsburg József főhercegnek, aki 1897-ben a sörgyáros Dreher családnak adta tovább az uradalmat.

A II. világháborúban a kastély megsérült, majd az államosítás után az agráregyetem tan gazdasága költözött ide. Az állami tulajdonú épületben jelenleg a Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutatóintézete, a Beethoven Emlékmúzeum, valamint a parkban Az Óvodamúzeum működik. Az 1773-75-ben épített barokk kastélyt az 1870-es évek elején alakították át angol neogót stílusban. Beethoven hosszabb ideig tartózkodott itt a Brunszvik család vendégeként – emlékét múzeum őrzi.

Az egyemeletes épület most romantikus és neogótikus külsőt mutat, közép- és oldalrizalitokkal. Szabálytalan alaprajza, csúcsíves, nagy ablakai, a karcsú tornyok, támpillérek, fiatornyok, pártázatok együttese igazi romantikus hangulatot teremt.

Brunszvik Antal – aki a birtok megvételekor még határtalan mocsarakat talált – tudatosan teremtett itt virágzó gazdaságot. A gazdasági épületek között istállókat, tímárházat, kertészházat is építtetett. Fia, Ferenc paradicsommá varázsolta az addig kietlen pusztaságot, amely ma is az ország egyik legszebb kastélyparkja. A Brunszvikok után is neves birtokosa volt a kastélynak: 1898-tól Dreher Antal sörgyárosé lett. Az épületen az 1920-as években kisebb átalakítások történtek, a háborús károk után pedig az 1970-es években Budai Aurél tervei szerint állították helyre.

A Brunszvik-kastélyban ma Beethoven Múzeum található, ahol a család nőtagjainak Beethovennel folytatott levelezését, és a Brunszvik család életével kapcsolatos dokumentumokat, lehet megtekinteni. Látható itt többek között egy Beethoven-szoborportré (ismeretlen mester műve), a Brunszvik család zongorája, Beethoven magyar vonatkozású művei valamint medaillonba foglalva a mester hajtincse.

Sajnovics-kastély, Tordas

A mai kastély elődjét a Sajnovics család emeltette a XVII. század végén, XVIII. század elején. Később a Batthyány, majd a Dreher család tulajdonába került, akik a XIX. század végén historizáló-romantikus Tudorstílusban átépítették.

A mai kastély magját a XVII. század végén, a XVIII. század elején emeltette a Sajnovics család, melynek leghíresebb tagja Sajnovics János jezsuita szerzetes volt, aki csillagászati és nyelvészeti kutatásokat is folytatott.

A Sajnovicsok után a báró Palocsay, majd a gróf Batthyány család vásárolta meg az épületet. Végül 1875-ben Dréher Antal, a híres kőbányai sörgyáros birtokába került az uradalom és a kastély.

Az épületet a Dréher család a következő években romantikus stílusban átépítette. A díszterem faburkolatot, a mennyezet kazettás kialakítást kapott. A Dréherek vendégeként György walesi herceg, a későbbi VI. György angol király is járt az épületben.

1945 után államosították a kastélyt és úttörőtábor helyeztek el benne. Később a legendás Aranycsapat edzőtáborát, majd 1957-ben szociális otthont alakítottak ki falai között.

---

*"kastély, te látod majd késői nemzedékeinket, ...
pedig porból lettél és por temet
majd téged is éppúgy, mint minket, ...
s félszázadon ha túljutunk, nagy ég -
törékeny szerkezet vagyunk, elront egy semmiség,
az Isten műve rövidebb éltű, mint az emberé."*

*Radnóti Miklós
(fordítás-töredék)*